

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Ιούλιος 2016

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που ανταναικλά τη γενική αντίληψη στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Ιούλιο 2016 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 1,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2016. Η αύξηση οφείλεται στην ενδυνάμωση του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου και των κατασκευών.

Το οικονομικό κλίμα στις υπηρεσίες βελτιώθηκε λόγω πιο θετικών αξιολογήσεων των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο. Η βελτίωση του κλίματος στο λιανικό εμπόριο σχετίζεται με πιο αισιόδοξες απαντήσεις αναφορικά με τις πωλήσεις και τα αποθέματα των επιχειρήσεων, αλλά και με την προς τα πάνω αναθεώρηση των εκτιμήσεων για τη ζήτησή τους το επόμενο τρίμηνο. Στις κατασκευές, οι λιγότερο αισιόδοξες απαντήσεις για τα υπό εξέλιξη έργα και την αναμενόμενη απασχόληση οδήγησαν στη διαμόρφωση λιγότερο αρνητικού κλίματος.

Στη μεταποίηση, η οριακή επιδείνωση του κλίματος προέρχεται από δυσμενέστερες απαντήσεις σχετικά με τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες και τα αποθέματα τελικών προϊόντων. Η οριακή αποδυνάμωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης συνδέεται με λιγότερο αισιόδοξες εκτιμήσεις για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και της Κύπρου γενικότερα, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς εργασίας.

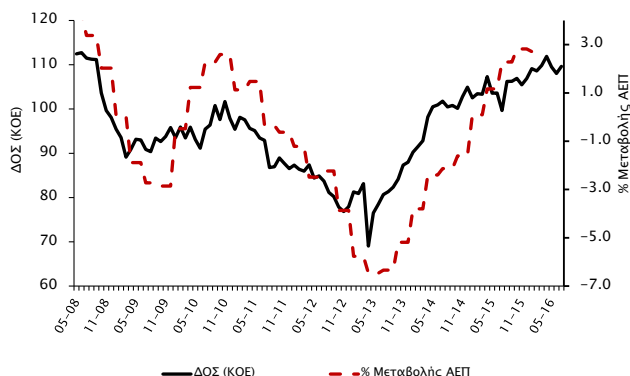
Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme for Business and Consumer Surveys. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

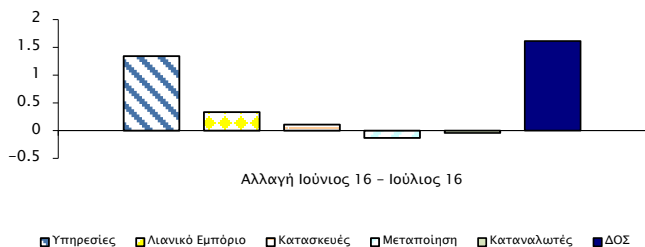
Τον Ιούλιο 2016 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο αυξήθηκε κατά 1,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2016.¹ Τα ψηλά επίπεδα στα οποία κινείται ο ΔΟΣ τους τελευταίους 12 μήνες φανερώνουν ισχυροποίηση της οικονομικής εμπιστοσύνης και προδιαγράφουν συνέχιση της ανάκαμψης τα επόμενα τρίμηνα.²

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ

Η αύξηση του ΔΟΣ τον Ιούλιο οφείλεται στην καλύτερευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες, το λιανικό εμπόριο και τις κατασκευές (Διάγραμμα 2).

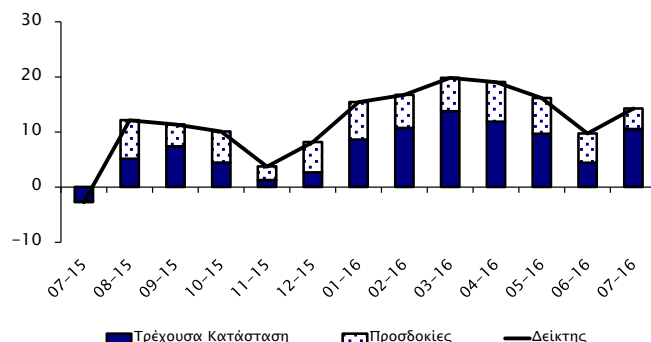
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα καλύτερευσε λόγω βελτίωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 3). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά την οικονομική κατάσταση και τη ζήτηση της επιχείρησής τους το τελευταίο τρίμηνο. Αντίθετα, οι προσδοκίες τους για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο κατέγραψαν επιδείνωση σε σχέση με τον Ιούνιο. Τον Ιούλιο περισσότερες επιχειρήσεις απάντησαν ότι η απασχόλησή τους το τελευταίο τρίμηνο έχει αυξηθεί. Συγκριτικά με τον Ιούνιο, περισσότερες επιχειρήσεις προγραμματίζουν

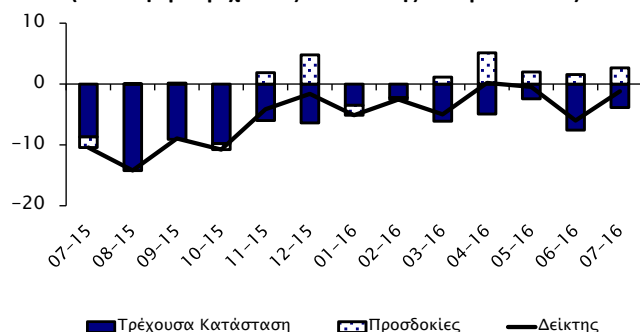
αύξηση στον αριθμό των εργαζομένων τους αλλά και αυξήσεις στις τιμές πώλησης των προσφερόμενων υπηρεσιών τους (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 4). Συγκριτικά με τον Ιούνιο, λιγότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες και παράλληλα, περισσότερες αξιολόγησαν τα τρέχοντα αποθέματά τους ως μειωμένα. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους τρεις μήνες κατέγραψαν βελτίωση, όμως, οι απαντήσεις τους για τις αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους τρεις μήνες παρουσίασαν επιδείνωση. Τους τελευταίους μήνες καταγράφεται σταθεροποίηση στις προσδοκίες των επιχειρήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων τους, σε επίπεδα που δεν προδιαγράφουν ουσιαστική μεταβολή στην απασχόληση του τομέα. Τον Ιούλιο, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι σχεδιάζουν αυξήσεις στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

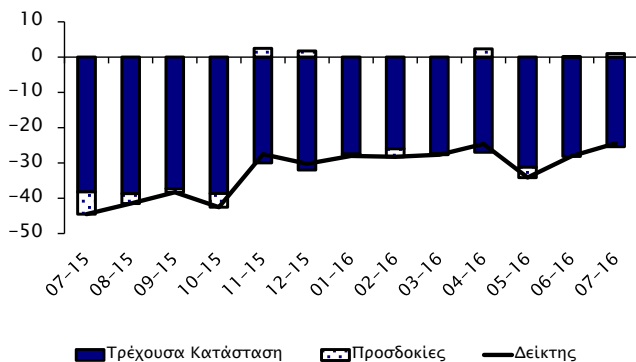
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Σε σχέση με τον Ιούνιο, οι αξιολογήσεις για τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο καταγράφηκαν λιγότερο αισιόδοξες. Ωστόσο, τον Ιούλιο οι απαντήσεις για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall

¹ Από το Φεβρουάριο 2016 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

² Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 1ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2016", Στατιστική Υπηρεσία 09/06/16).

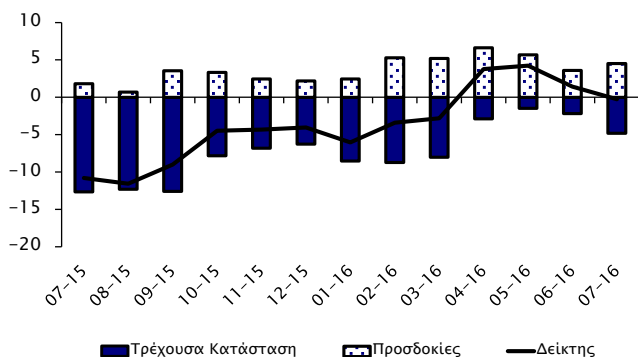
order books) ήταν λιγότερο αρνητικές, ενώ οι προσδοκίες για την απασχόληση σημείωσαν μικρή βελτίωση σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα. Τον Ιούλιο, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι σχεδιάζουν μειώσεις στις τιμές το επόμενο τρίμηνο, αν και η επικρατούσα τάση για τις τιμές πώλησης τους τελευταίους μήνες παρουσιάζεται μάλλον καθοδική (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα επιδεινώθηκε οριακά ως αποτέλεσμα χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 6). Τον Ιούλιο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες ήταν ελαφρώς δυσμενέστερες απ' ό,τι τον Ιούνιο. Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, οι απαντήσεις για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες καταγράφηκαν πιο απαισιόδοξες, ενώ οι αξιολογήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές ήταν λιγότερο αρνητικές. Συγκριτικά με τον Ιούνιο, λιγότερες επιχειρήσεις απάντησαν ότι τα τρέχοντα αποθέματα των τελικών προϊόντων βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα, με τις περισσότερες όμως να δηλώνουν ότι τα αποθέματά τους είναι κάτω από το κανονικό για την εποχή.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Οι εκτιμήσεις για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο ήταν πιο αισιόδοξες σε σχέση με τον περασμένο μήνα, ενώ οι προσδοκίες για τον αριθμό των εργαζομένων παρέμειναν στα επίπεδα Ιουνίου, χωρίς να διαφαίνεται σημαντική μεταβολή στην απασχόληση. Οι προσδοκίες για τις τιμές

πώλησης προδιαγράφουν σταθερότητα ή μικρές μειώσεις τα επόμενα τρίμηνα (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Ιούλιο κατέγραψε οριακή επιδείνωση συγκριτικά με τον Ιούνιο. Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες ήταν λιγότερο απαισιόδοξες τον Ιούλιο, ενώ οι εκτιμήσεις για την οικονομική τους κατάσταση κατά τους επόμενους 12 μήνες κατέγραψαν οριακή επιδείνωση. Τον Ιούλιο, οι απαντήσεις των καταναλωτών για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους και τους επόμενους 12 μήνες σημείωσαν μικρή χειροτέρευση. Επιπλέον, οι καταναλωτές εμφανίζονται λιγότερο αισιόδοξοι, συγκριτικά με τον Ιούνιο, για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας τους επόμενους 12 μήνες. Ωστόσο, το ποσοστό των καταναλωτών που αναμένει μείωση στον αριθμό των ανέργων υπερσιχθεί του ποσοστού που διαβλέπει άνοδο (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Συγκριτικά με τον Ιούνιο λιγότεροι καταναλωτές παρατήρησαν σταθερές/μειωμένες τιμές τους τελευταίους 12 μήνες, όμως, ελαφρώς περισσότεροι αναμένουν ότι οι τιμές τους επόμενους 12 μήνες θα παραμείνουν σταθερές/μειωθούν. Τον Ιούλιο σημειώθηκε οριακή επιδείνωση στις αξιολογήσεις των καταναλωτών σχετικά με την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές και αποταμίευση. Παρά ταύτα, οι προθέσεις των καταναλωτών να προβούν σε μεγάλες αγορές και αποταμίευση τους επόμενους 12 μήνες ενισχύονται ελαφρώς σε σχέση με τον Ιούνιο, αν και μεγάλα ποσοστά καταναλωτών συνεχίζουν να τοποθετούνται αρνητικά.

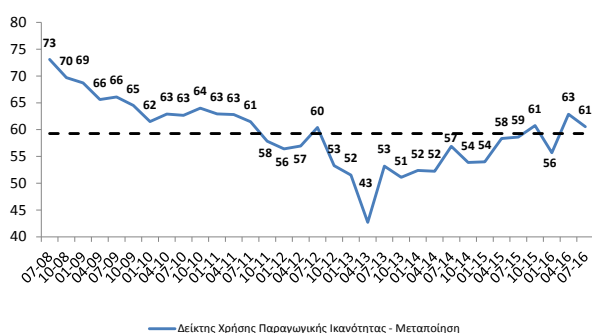
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Ιούλιο 2016 αυξήθηκε κατά 1,6 μονάδες σε σχέση με τον Ιούνιο 2016. Η αύξηση οφείλεται στην καλύτερευση του οικονομικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου και των κατασκευών. Το κλίμα στη μεταποίηση και ανάμεσα στους καταναλωτές χειροτέρευσε οριακά.

Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (Capacity Utilisation)

Στα πλαίσια των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας διεξάγεται έρευνα, σε τριμηνιαία βάση, για τη χρήση της παραγωγικής ικανότητας (capacity utilization) των επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών. Οι συνεντεύξεις γίνονται τηλεφωνικά ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 120 επιχειρήσεων στη μεταποίηση και 250 επιχειρήσεων στις υπηρεσίες, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Πιο κάτω παρουσιάζεται ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών, ο οποίος μας δείχνει ποιο είναι το τρέχον ποσοστό παραγωγής των επιχειρήσεων σε σχέση με τη μέγιστη παραγωγική τους ικανότητα, όπου το 100% δηλώνει πλήρη παραγωγική ικανότητα. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας είναι χρήσιμος αφού παρέχει ενδείξεις για την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας. Αν για παράδειγμα η ζήτηση στην αγορά αυξάνεται, ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας θα τείνει να αυξάνεται, ενώ το αντίθετο συμβαίνει όταν η ζήτηση στην αγορά μειώνεται. Η χρήση της παραγωγικής ικανότητας παρακολουθείται συχνά και ως ένδειξη για τις πληθωριστικές τάσεις, καθώς όταν το ποσοστό παραγωγής είναι ψηλό αυξάνονται οι πιέσεις στις τιμές. Επίσης, οι επενδύσεις και η απασχόληση εξαρτώνται άμεσα από το βαθμό χρήσης της παραγωγικής ικανότητας σε μια επιχείρηση ή τομέα. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τη μεταποίηση και τις υπηρεσίες δημοσιεύεται από το ΚΟΕ σε τριμηνιαία βάση, με σκοπό την παροχή πρόσθετων πληροφοριών για τις εξελίξεις στη μεταποίηση, στις υπηρεσίες, αλλά και στην οικονομία γενικότερα.

Η πορεία του Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας της μεταποίησης για την περίοδο Ιούλιος 2008 – Ιούλιος 2016 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 8.³ Η διακεκομμένη γραμμή αντιστοιχεί στο μέσο όρο του Δείκτη για την περίοδο Ιούλιος 2008 – Ιούλιος 2016.

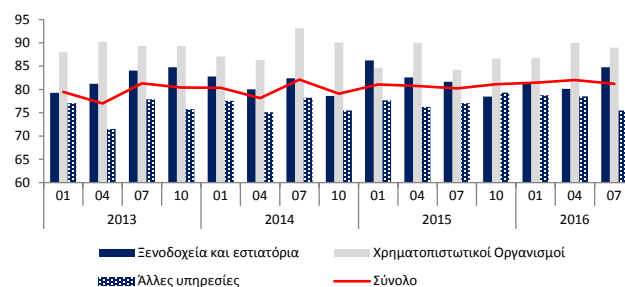
Διάγραμμα 8: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%) – Μεταποίηση

Ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας στη μεταποίηση μειώθηκε από 63% τον Απρίλιο 2016 σε 61% τον Ιούλιο 2016, παραμένοντας πάνω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο. Η ανοδική τάση που σημειώνεται μετά από το σημείο καμψής της παραγωγικής ικανότητας, τον Απρίλιο 2013, αποτελεί ένδειξη σταδιακής αποκατάστασης της ζήτησης και πιθανότατα να προμηνύει επέκταση της απασχόλησης και των επενδύσεων (π.χ. σε κτίρια/εγκαταστάσεις και εξοπλισμό) στον τομέα της μεταποίησης. Η ανοδική τάση του δείκτη παραγωγικής ικανότητας συνάδει με την ενδυνάμωση της οικονομικής εμπιστοσύνης που καταγράφεται τους τελευταίους μήνες στον τομέα της μεταποίησης.

Στον τομέα των υπηρεσιών, του οποίου η συνεισφορά στο ΑΕΠ της Κύπρου είναι πολύ πιο μεγάλη από αυτήν της μεταποίησης, ο Δείκτης παρουσιάζεται για το σύνολο του τομέα καθώς και για υποτομείς (Διάγραμμα 9).⁴

Διάγραμμα 9: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%) - Υπηρεσίες

Τα τελευταία τρίμηνα ο δείκτης του τομέα παρουσιάζει σταθεροποίηση. Το συνολικό ποσοστό χρήσης παραγωγικής ικανότητας στις υπηρεσίες τον Ιούλιο 2016 μειώθηκε οριακά στο 81%, από το επίπεδο που κατέγραψε τον Απρίλιο 2016 (82%), αλλά βρίσκεται ελαφρώς πιο πάνω από το επίπεδο που κατείχε τον Ιούλιο 2015 (80%). Η χρήση της παραγωγικής ικανότητας τον Ιούλιο 2016 στον υποτομέα «ξενοδοχεία-εστιατόρια» έχει αυξηθεί σε 85% συγκριτικά με 80% και 82% τον Απρίλιο 2016 και τον Ιούλιο 2015, αντίστοιχα. Στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ο δείκτης μειώθηκε στο 89% από 90% τον Απρίλιο 2016, αλλά βρίσκεται πιο πάνω από το επίπεδο του Ιουλίου 2015 (84%). Στις υπόλοιπες υπηρεσίες η χρήση της παραγωγικής ικανότητας μειώθηκε στο 76% από 79% τον Απρίλιο 2016 και 77% τον Ιούλιο 2015.

³ Τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα δεν είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

⁴ Τα στοιχεία για το Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας στις υπηρεσίες άρχισαν να συλλέγονται από τον Ιανουάριο 2010. Ο Δείκτης υπολογίζεται σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG-ECFIN).

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2015						2016						
	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	99.7	106.2	106.3	106.9	105.5	106.9	109.1	108.6	109.8	111.9	109.5	108.0	109.6
ΥΠΗΡΕΣΙΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-3	12	11	10	4	8	15	17	20	19	16	10	14
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-1	9	10	7	1	5	13	17	21	20	14	5	16
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-7	7	12	7	3	3	13	16	20	16	15	8	16
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	0	21	12	17	7	17	21	18	18	22	20	16	11
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	4	11	8	-2	-3	1	5	4	10	3	4	3	5
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	2	6	-5	4	1	1	9	3	3	1	5	-1	2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-12	-9	-10	-9	2	-7	-5	1	-2	7	-4	-5	2
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-10	-14	-9	-11	-4	-2	-5	-3	-5	0	0	-6	-1
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-25	-34	-29	-32	-19	-20	-15	-17	-24	-19	-8	-19	-16
Τρέχοντα αποθέματα ³	1	9	-1	-3	-1	-1	-4	-10	-5	-4	0	4	-4
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-5	0	1	-3	6	14	-5	-1	3	15	6	5	8
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-16	-20	-12	-15	-11	-4	-13	-20	-16	-1	-8	-7	-10
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-1	-1	-1	-3	-1	-1	0	-2	-4	-1	-1	-1	-1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	1	-3	0	0	2	-6	-11	-3	-9	7	2	4	0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-45	-42	-38	-43	-28	-30	-28	-28	-28	-25	-34	-28	-24
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-25	-33	-28	-3	-8	3	-13	1	7	1	0	6	2
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-76	-77	-75	-77	-60	-64	-55	-52	-55	-54	-62	-56	-51
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-13	-6	-2	-8	5	4	-1	-5	-1	5	-6	0	2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-31	-27	-33	-19	-17	-9	-1	-16	-8	-4	-2	-10	-5
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-11	-12	-9	-4	-4	-4	-6	-3	-3	4	4	1	0
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-19	-14	6	11	1	-8	-8	-7	9	8	7	14	12
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-55	-56	-46	-40	-39	-33	-39	-48	-43	-34	-29	-29	-33
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-11	-30	-36	-19	-27	-31	-30	-47	-28	11	-3	-38	-31
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-17	-19	-8	-17	-19	-15	-13	-22	-19	-26	-25	-23	-19
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	6	2	11	10	7	7	7	16	16	20	17	11	14
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	0	0	-1	-2	0	3	1	4	-2	0	1	1	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	5	2	-3	2	-2	-4	-6	-3	-3	5	4	-3	-2
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-21	-14	-13	-9	-8	-10	-10	-16	-14	-7	-11	-7	-8
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-30	-26	-23	-24	-22	-23	-18	-20	-19	-20	-17	-16	-14
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-8	-3	0	3	1	-3	-3	-9	-5	-1	-6	-1	-3
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-22	-20	-12	-9	-11	-15	-8	-14	-11	-1	-3	-1	-2
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-2	8	10	12	12	12	10	-3	-3	10	5	12	9
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-9	-11	-15	-18	-23	-14	-26	-28	-36	-25	-23	-19	-10
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-12	-18	-22	-18	-20	-20	-28	-28	-31	-14	-13	-7	-9
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	19	13	11	6	-3	3	-1	3	-3	-7	-7	-10	-3
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-43	-35	-38	-41	-31	-36	-31	-30	-36	-27	-36	-32	-33
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-47	-43	-39	-41	-37	-40	-35	-44	-37	-30	-37	-36	-34
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-23	-19	-25	-22	-24	-25	-21	-25	-30	-17	-23	-17	-19
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-56	-48	-51	-46	-50	-47	-48	-51	-52	-45	-51	-48	-41
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	0	4	1	1	2	2	3	6	1	4	3	5	8

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme for Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

Διευθυντής: Καθ. Πάνος Πασιαρδής

Συντονιστής Έρευνας: Νικολέττα Πασιουρτίδου

Ερευνητές: Χαράλαμπος Καραγιαννάκης

Χρίστος Παπαμιχαήλ

Αλέξανδρος Πολυκάρπου

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

**Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy,
Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy**